

S STANETOM DROLJCEM O AKTUALNIH GOSPODARSKIH PROBLEMIH

Bilo je več šibkih kot uspešnih točk

Zdelo se nam je primerno, da ob letu povprašamo prvega človeka občinske vlade Staneta Droljca o tem, kaj se dogaja v gospodarstvu naše občine, kako ga izvršni svet spremlja in še posebej o načrtih občinske resolucije za leto 1988, ki jo bodo delegati vseh treh zborov občinske skupščine sprejemali 23. decembra.

Kako ocenjujete letošnje gospodarjenje občinskega združenega dela?

»Podatki o poslovnih rezultatih gospodarskih OZD so znani šele za 9 mesecev, zadnji mesec pa predvsem zaradi ukrepov na področju cen zanesljivo niso izboljšali slike. Sicer pa več kot številke pove tekoče spremljanje stanje v gospodarstvu. Letos smo zaustavili dvoletno upadanje količinskega obsega proizvodnje; žal se je zmanjšal izvoz, tudi konvertibilni, delitvena razmerja so porušena, akumulacije je vse manj. Vse preveč pozornosti smo zaradi številnih administrativnih pogojev morali nameniti delitvi, zlasti osebnih dohodkom, manj ustvarjanju. Odločitve o OD so bile tako nemalokrat posledica pričakovanih ukrepov, manj odraz ekonomskih možnosti in rezultatov gospodarjenja.

V celoti lahko rečemo, da je gospodarstvo v letu 1987 stagniralo, več je bilo šibkih točk kot uspešnih OZD. Stanje v gospodarstvu pa je odsev gospodarskih težav.

Čemu bomo posvečali prednostno pozornost?

»Prihodnost vidimo v uveljavljanju tržnih zakonitosti. V izvršnem svetu in skupščini že leta poudarjamo pomen razvojnega dela v sleherni OZD. Pri tem imam v mislih pravo razvojno delo – pripravo kakovostnih srednjeročnih usmeritev, ki morajo biti zlasti v nekaterih segmentih odraz tržnih možnosti – to velja za tehnološki razvoj, uvajanje novih izdelkov, organizacijo in kadre. Pri tem je pomembna vloga izvoza na zahtevne trge – ti so najboljši način za preverjanje kakovosti posameznih OZD.«

Kakšen je odsev protinflacijskih ukrepov?

»Žal že sprejeti ukrepi uvezne skupščine niso izpolnili naših pričakovanj, čeprav še ni znana usoda deviznega zakona. Brez stimulacije izvoznikov z realnim tečajem

dinarja in možnostjo, da sami razpolagajo z delom prisluženih deviz, bomo težko izpolnili naše ambicije in potrebe, vezane na izvoz.

Takoimenovana odprava cenovnih disparitet je resno vzdramila tudi nekatere naše OZD, tudi take, ki so doslej poslovale sorazmerno uspešno. Povečanje surovin in repromaterialov ter energije na eni strani je ob hkratni zamrznitvi cen izdelkov nekatere organizacije pahnilo na rob rdečih števil. To velja na primer za Mercator Konditor, ki so se mu podražili in to krepko olje, moka, sladkor in energija, cene pa je moral vrniti na raven avgusta. Podobno je v kovinsko – predelovalni industriji, v kemični, v industriji strojev in naprav. V vseh teh dejavnostih imamo precej organizacij, kjer so notranje rezerve že izčrpane, novih cenovnih razmerij ne bo enostavno preživeti. Kaj kmalu se bodo namreč odrazila na rezultatih poslovanja, od teh pa so odvisni osebni dohodki.

Kaj bo to pomenilo za OZD in viško gospodarstvo, še posebej glede na dejstvo, da bodo ukrepi v veljavi vse do junija prihodnjega leta?

»Nekateri jo vidijo v izvozu, ob pametnem tečaju seveda; drugi iščejo nove programe, izboljšujejo organizacijo dela, uvajajo informatiko v proizvodne in poslovne procese. Zdaj se potrjuje dobro razvojno delo – za tovrstne OZD bodo poslovni uspehi tudi v prihodnje zanesljivo večji. Nesporno pa je še nekaj: več pozornosti bodo morali v organizacijah nameniti kadrovanju, ki postaja po mojem mnenju poglavitna samoupravljalna dolžnost in odgovornost. Le v OZD, kjer bodo na najodgovornejša mesta postavili izobražene ljudi, voljne dela, med njimi morajo biti tudi mladi, imajo možnost za uspeh. Žal je stanje zdaj marsikje obratno, izobrazbena struktura direktorjev je slabša.

Delegati bodo v teh dneh sprejeli predlog občinske resolucije za leto 1988? Kakšne pogoje in cilje gospodarjenja je pripravil občinski izvršni svet?

»Žal lahko v občini le malo vplivamo na pogoje gospodarjenja, zato pa smo si v občinski resoluciji zadali nekaj nalog, ki jih v letu 1988 lahko uresničimo. Ob tem, ko

bomo pripravljali rebalans družbenega plana, smo vendarle optimisti. Marsikaj je namreč odvisno od naših prizadevanj – v OZD, KS v DPO in občinski upravi. Ciljev je več, naj omenim le nekatere:

- vzpostavitev kadrovske evidence, pomoč pri kadrovanju v OZD,
- spremljanje poslovanja v OZD. Posebne pozornosti bodo deležne OZD, kjer je uveden začasni ukrep družbenega varstva (IGO, Hoja TOZD Stavbno mizarstvo in Živalski vrt v negospodarstvu) oziroma so poslovale z motnjami v letu 1987 (Avtomontaža, Utensilia, Zmaga, Iskra merilna elektronika Horjul, Tovil, Slovenijales Žičnica),

– nadaljevali bomo s komunalno opremo industrijskih con, zlasti na Rudniku in pri Plutalu; pri tem se zavedamo ekoloških problemov.

– krepili bomo drobno gospodarstvo; oddali bomo več parcel za gradnjo obrtnih delavnic, zaživel bo Center drobnega gospodarstva ob Tržaški cesti, ob njemu bo pričela gradnja poslovno-prodajnega objekta Obrtna zadruga Galeb,

– ustanovili bomo sklad za pospeševanje drobnega gospodarstva, vzpodbudili ustanovitev novih malih delovnih organizacij in pretok znanja iz inštitutov v prakso,

– veliki so naši načrti glede osnovne preskrbe – ob dograditvi prodajnega centra v Trnovem in trgovine na Škofljici iščemo nove oblike za čimprejšnjo izgradnjo

poceni, vendar dovolj dobrih trgovin zlasti v primernih in izvenmestnih KS.

– zaživila bo prenovljena Eiprova ulica, več bo novih blokov ob Tržaški cesti.

– pripravili bomo vrsto prostorsko izvedbenih aktov in stanovanjsko-poslovno gradnjo ob Bobenčkovi ulici,

– v negospodarstvu imajo prednost naložbe iz takoiimenovanega »nacionalnega programa« (muzej ljudske revolucije, centralna tehniška knjižnica, biološko središče). Dodajamo jim dograditev zdravstvenih postaj Škofljica in Ig, prizidek k OŠ Horjul in knjižnico Prežihovega Voranca,

– v komunalni bo imela prednost oskrba z vodo, predvsem upoštevanje sodelovanje krajanov,

– promet bo stekel po južni obvoznici, v gradnji bo priključek Kardeljeve ceste na obvoznico, načrtujemo prometno-varnostno ureditev Dolenjske ceste,

– želimo vzpodbuditi čimveč aktivnosti v naših lokalnih centrih; ob razreševanju komunalnih problemov to pomeni še gradnjo DO Rašica v Horjulu, stanovanjsko gradnjo v Škofljici, pripravo na gradnjo železnice v Velikih Laščah, odpiranje obrtne cone na Igu, obratovanje žičnice na Rakitni, melioracije v horjulski dolini, določitev namembnosti graščine v Polhovem Gradcu in še kaj.«

Zvezna resolucija je precej rigorozna, omejevalna in polna neznank, republiška je bolj realna, pa vendar premagovanje predvidenih težav še ne predvideva v celoti, mestno resolucijo bomo sprejemali v prvih dneh februarja? Koliko je v takih okoliščinah realna naša občinska resolucija?

»Naša resolucija je torej sorazmerno preprosta. V njej nismo pisali želja, ampak smo pripravili pregled že velikokrat preverjenih potreb. Resolucijo lahko uresničimo oziroma se močno približamo njeni izpolnitvi. To seveda še zdaleč ne bo enostavno, saj je resolucija v mnogočem tudi ponovna zahteva po drugačnih odnosih v mestu Ljubljana, zahteva po prelinvanju sredstev zlasti na komunalnem področju, po usmeritvi nekaterih investitorjev z zanimivimi programi tudi v našo občino. Obete bo težko izpolniti zlasti na področju telefonije in izgradnje cest; zahtevna in odgovorna je naloga preprečevanja črnih gradenj. Težko bo v primeru potrebnih ukrepov v OZD z izgubo, v negospodarstvu je nalog in potreb vedno več od možnosti.

Smo pa vendarle optimisti, saj živimo v največji ljubljanski občini, ki ima čudovito pokrajino, po številu obrtnikov smo med prvimi v Sloveniji, po znanju v številnih inštitutih nam ni para, imamo odlične kmetovalce – in, prepričan sem, dovolj volje, da skupaj zastavljene cilje tudi uresničimo.

OD 1. 1. 1988 SLOVENIJALES – NASTRO

Kako bodo učinkovale sive cene

200 članski kolektiv delovne organizacije Slovenijales – Žičnica bo dosegel letos okrog 2,6 milijarde dinarjev prihodka. Po planu, ki so ga oblikovali novembra za leto 1988, pa naj bi prihodnje leto po trenutnih cenah dosegli 4,5 milijarde dinarjev prihodka. Koliko pa bo ostanka dohodka pa je veliko vprašanje, saj nam glavni direktor Ivan Hrkač ni vedel odgovoriti, kakšen bo vpliv sivih cen na njihovo proizvodnjo.

»Z zadnjimi ukrepi zveznega izvršnega sveta smo morali vrniti cene na raven 1. oktobra,« je začel razčlenjati cenovno plat delovanja njihovega kolektiva. »Trenutno nam to pomeni v globalu le za dva odstotka nižje cene, saj moramo kot tovarna, ki izdeluje investicijsko opremo, redno spremljati in spreminjati cene. Ker pa pri nas »režemo kruh« delovnim organizacijam z določenimi datumi, nekaterim močno pomagamo, druge pa kljub delovnosti in stalnim stabilizacijskim ukrepom še dodatno porinemo na rob obstoja. 1. oktober pomeni za nas nastajajočo dispariteto v cenah, ki bo znašala okrog 35 odstotkov. Nekaterim našim dovaviteljem je n.p. uspelo povišati cene s 27. septembrom in tako hočejo imeti znatno več denarja za izdelek, ki pa smo ga mi vkalkulirali še po starih cenah. Zato smo pričeli vračati račune, je pa vprašanje, ali bo to dogloročno pozitivno, da bomo lahko ostali brez vitalnih delov naših strojev in naprav za lesno industrijo in avtoservisne delavnice.«

Kakšno pa je stanje v proizvodnji?

»Naše običajno razmerje je 60 odstotkov strojev in opreme za lesno industrijo in 40 odstotkov za avtoservisno dejavnost. Kaže, da bo letos razmerje obrnjeno. Seveda, če nam bo uspelo ta mesec zaključiti komplete za preizkušanje avtomobilskih

zavor. Upam, da bomo dobili pravočasno nekatere dele iz tujine. Tudi nabava teh delov je zelo naporen proces, saj moramo vse plačati vnaprej, znano pa je, kako počasi pri nas izvajajo plačila v tujino. Če nam ne bo uspelo izvesti tega naročila, ki je po količini in vrednosti večje od oktobrske in novembrske proizvodnje skupaj, se zna zgoditi, da bomo zašli v rdeče številke.«

Nam lahko razložite pojav sivih cen?

»Izračunali smo, da bomo v letu 1988 po sedanji zakonodaji delali izdelke januarja s 15, februarja s 25 in marca s 35 odstotno izgubo. Pod pogojem, da se bodo vsi držali sedanjih zakonskih določil. Ker pa so že znaki, da bo to spet veljalo le za del gospodarstva, preostali del pa bo iskal luknje v zakonih, se bojimo, da bodo izgube še večje. Ker, nihče ne želi prodajati z izgubo. Nastopil bo pojav sivih (izsiljevanih) cen, ki pa najbolj udari tiste, ki smo na koncu proizvodne verige.«

Vrniva se k proizvodnji in napovedanemu novemu nazivu vaše delovne organizacije.

»Pri nas si že lahko ogledate prototip računalniško krmiljenega rezkalnega stroja za lesno industrijo. Ta prototip je vzbudil sodelovanje z italijansko firmo CMS, ki je glavni dobavitelj takih strojev v Jugoslaviji. V sodelovanju z delovno organizacijo Slovenijales – trgovina bomo pričeli z gradnjo okrog 600 kvadratnih metrov velike proizvodne tovarne za proizvodnjo preje navedenih strojev. Naložba bo vredna okrog 1,6 milijarde lir. Po četrtino sredstev bomo dali mi in Slovenijales trgovina, preostali del pa italijanski družabnik. Ker pa bomo s tem tudi deloma spremenili naš proizvodni program, smo se odločili, da zamenjamo imena naše delovne organizacije in

sicer v Tovarno strojev in naprav SLOVENIJALES – NASTRO.«

V vseh delovnih organizacijah poudarjajo, da bodo reševali delovanje svoje delovne sredine z zmanjševanjem rezijskih delavcev. Kako pa je s kadrovske politiko v vaši 200 članski delovni organizaciji?

»Pomlajevanje našega kolektiva traja približno tri leta. Od približno 200 delavcev je skoraj 60 novih, mlajših delavcev. S tem se je kolektiv povprečno pomladil za 5 do 10 let. Ko spremljamo fluktuacijske procese v našem kolektivu, ugotavljamo, da smo približno tretjino delavcev spremljali med upokojeence, tretjina jih je zapadla v skupino običajne fluktuacije, preostali del pa je zapustil kolektiv zaradi disciplinskih ukrepov. V tem času pa smo namenili posebno pozornost srednjemu kadru, ki ni podvržen reelekciji, je pa dejansko nosilec delovnih procesov k v kolektivu. Veliko tako imenovanih mojstrov smo zamenjali in moram reči, da je bila to verjetno ena od odločilnih potez, ki je pomagala razčistiti številne težave v Žičnici.«

Kaj je torej mogoče napovedati za SLOVENIJALES – NASTRO v letu 1988?

»Že iz vsega povedanega je mogoče razbrati, da celovito in podrobno spremljamo vsa dogajanja na tržišču in v kolektivu in, da skušamo storiti vse za pozitivno poslovanje. Okrepiti nameravamo tudi izvoz opreme, vendar je znano, da na zahodna tržišča ne moremo prodreti z opremo, ki je znatno dražja od njihove. Vzhodna tržišča pa šele kažejo potrebo po opremi za avtoservisno dejavnost, a so procesi dogovarjanja tako dolgi, da bodo težko vplivali v poslovanje za leto 1988.«

STANE JESENOVEC

Izvoz bo reševal KIG

V Kovinski industriji Ig pričakujejo, da bodo letošnje leto zaključili uspešno. Za leto 1988 napovedujejo močno zmanjšanje rezijske. Okrepili bodo izvoz ogrevalnih naprav, stenskih oblog in trgovske opreme v Sovjetsko zvezo in v ČSSR. Povečali bodo tudi obseg izvoza težke embalaže, saj pri tej dosežajo v tujino zelo ugodne cene.

V IPKU

Zaposlili premalo zaposlene

Podobne rešitve KIG vidi tudi EMONA IPKO iz Preserji. Načrtujejo, da bodo v letu 1988 zmanjšali rezijsko za okrog 10 odstotkov. To sicer ne pomeni, da bod odpuščali že zaposlene delavce, ne bodo pa sprejemali novih v tako imenovane rezijske službe. Dela bodo razporedili zaposlenim in tako zapolnili premajhno zaposlenost nekaterih rezijskih delavcev. Če pa bodo dobili nova, zahtevnejša dela nekateri rezijski delavci, bodo to primerno vrednotili tudi pri osebnem dohodku.

V poliestrskem programu v Emona – Ipko pospešeno izvajajo naročilo tisoč poliestrskih zabojnikov za oblija za FAM. Ob tem pa trenutno še ne čutijo cenovnih pritiskov, saj so kupili večino materiala že pri prevzemu naročila. Vedo pa, da so se na tržišču že močno podražile poliestrske surovine. Med novimi izdelki, ki jih pripravljajo v poliestrskem programu, je stojnica iz poliestra, ki bo zelo lično oblikovana in primerna za vse oblike prodaje na prostem.

Proizvodnja hlevske opreme trenutno izvaja I. fazo opreme za prašičjo farmo v Spužu v Črni gori. Dogovarjajo se tudi za II. fazo opremljanja te farme, a investitor trenutno še nima pokrite finančne konstrukcije. Za 1. četrtletje prihodnjega leta imajo trenutno še dovolj naročil, kako pa bo v nadaljevanju, pa ni znano. Pričakujejo, da bodo imeli precej dela z vzdrževalnimi deli in številnih farmah za prašiče, ki so jih v preteklih letih opremili po Jugoslaviji.

-j-